

MATERIAL DIDÀCTIC PER AL PROFESSORAT I ALUMNAT
D'**EDUCACIÓ INFANTIL**

FUIVES
CENTRE MUNDIAL DEL RUC CATALÀ

FUIVES
CENTRE MUNDIAL DEL RUC CATALÀ

INTRODUCCIÓ ADREÇADA AL PROFESSORAT

Des de Fuives, una masia situada a la comarca del Berguedà, prop de Cal Rosal, considerada centre d'interès turístic en tant que nucli zoològic dedicat a la preservació de l'espècie del ruc català o guarà, us oferim una proposta educativa per treballar amb alumnes d'educació Infantil a partir de la visita a la granja.

En aquest dossier hi trobareu propostes de treball i activitats que es poden realitzar abans, durant i després de l'excursió a Fuives. El nostre objectiu és donar a conèixer la tasca que es realitza per tal de continuar amb una raça que es troba en perill d'extinció i, sobretot, oferir als nens i nenes d'entre 3 i 5 anys una aproximació i un contacte directe amb aquests animals. A Fuives es fan visites guiades que s'adapten a les necessitats dels nens i nenes en funció de la seva edat. La visita consta de l'explicació de les característiques físiques del ruc català, de la seva alimentació, els seus costums i el seu medi. Disposem d'una sala polivalent i també de l'únic museu sobre el ruc català que existeix al món. En aquest museu, podreu observar eines del camp antigues, així com tots els tipus de feines que realitzaven els rucs i com se'ls preparava per portar càrregues sovint molt feixugues.

A l'exterior de la masia, concepte també interessant com a casa pairal antiga i típicament catalana, podreu fer un recorregut per la granja i observar els rucs en el seu medi. Veureu les femelles adultes, que formen el ramat més nombrós, i també les jovenetes, que tenen el seu propi espai. Els mascles joves també estan junts, tot i que a partir d'una certa edat han de viure cadascun en el seu propi terreny per tal que no es barallin entre ells a causa

de les femelles i el domini del territori. Segons l'època de l'any en què feu la visita, podreu veure els pollins acabats de néixer (si és a la primavera) o els pollins amb les mares en un espai a part (si és entre l'estiu i la primavera següent, depèn del moment en què es produeixi el deslletament, que pot donar-se a partir de Nadal, aproximadament, en funció de les dates de naixement dels pollins).

A part dels rucs, que acostumen a agradar molt als nens, ja que els poden donar menjar i veure'ls ben de prop, a Fuives hi ha també vaques de muntanya. Els nens i nenes podran veure les vaques i els vedells més petits.

A Fuives disposem d'una zona de pícnic per tal que, si us sembla bé, pugueu dinar-hi, i d'una sala polivalent on podeu estar en el cas que faci mal temps. També us oferim la possibilitat de fer una passejada al voltant de Fuives i un concurs de dibuix després de dinar.

Us convidem a viure una experiència diferent amb els vostres alumnes i a passar un dia envoltats de natura, en un entorn natural ric.

Per a més informació, podeu enviar-nos un correu electrònic a fuives@fuives.com, visitar la nostra pàgina web www.fuives.com o trucar al telèfon **646 492 310**, on us atendrem amb molt de gust a l'hora de fer la reserva del dia per a la vostra excursió.

Atentament,

Joan Gassó
Gerent de Fuives, s.l.

OBJECTIUS I PROPOSTES DIDÀCTIQUES

OBJECTIUS

1 - Relació de l'infant amb el medi natural i l'entorn.

2 - Coneixement de les característiques del guarà o ruc català:

2.1 - Característiques físiques.

- El concepte d'animal mamífer en tant que neix de la mare i s'alimenta de la llet d'aquesta durant uns mesos.
- El color del pelatge i el canvi d'aquest segons les estacions.
- El color negre i les parts del cos blanques que el distingeixen d'altres races de rucs.
- La seva gran alçada i la seva força.
- Observació de les orelles i les dents grans que els caracteritzen.
- Observació de les potes i els genolls.

2.2 - Hàbits.

- Què mengen? El concepte d'animal herbívor.
- On dormen?
- A quina època de l'any neixen els pollins a Fuives.

3 - Observació per part de l'alumnat d'una masia típica catalana i adquisició del concepte de "masia".

4 - Observació de diferents eines del camp i de les feines que realitzaven els rucs abans que apareguessin els tractors a partir d'objectes i fotografies exposats al museu i a la sala polivalent.

5 - Potenciació d'una actitud de respecte envers el medi natural i els animals a partir de l'explicació que es fa a Fuives sobre el fet de salvar una raça que es troba en perill d'extinció adequada a la comprensió dels infants d'aquesta edat.

TREBALL PREVI I POSTERIOR A L'EXCURSIÓ A FUIVES.

Es pot plantejar a classe el projecte sobre el ruc català a partir de tres qüestions:

1 - Què en sabem?

2 - Què en volem saber?

3 - Què hem après a l'excursió a Fuives?

1 - QUÈ EN SABEM?

Es tracta que els nens i nenes aportin a l'aula tota la informació que tenen sobre aquests animals. Pot ser que alguns hagin vingut a Fuives amb la família, pot ser que algun/a hagi vist rucs a casa seva o a casa d'algun familiar. Es pot demanar la col·laboració de les famílies per tal que ajudin els seus fills i filles a aportar informació que poden buscar a diferents fonts. És important en aquesta part, també, que els nens i nenes, mitjançant una pluja d'idees i la conversa, expliquin tot allò que creuen saber sobre els rucs, encara que sigui erroni, per tal de veure com els seus coneixements previs es confirmen, canvien o s'amplien al final de l'activitat. Finalment, se'ls pot fer fer un dibuix del ruc català, tal com ells s'imaginarien que és.

2 - QUÈ EN VOLEM SABER?

En aquesta part és bàsic despertar la curiositat dels nens i nenes per tal que es facin moltes preguntes, del tipus: què mengen? On dormen? Viuen tots junts? Què beuen? On troben l'aigua? De quin color són? Són petits o grans? Pesen molt o poc? Com són de petits quan neixen? Es poden fer moltes preguntes.

A partir d'aquestes preguntes dels infants, que poden ser induïdes pels mestres, creem unes expectatives que s'acompliran durant la visita a Fuives. Es tracta que durant l'excursió, ells puguin anar trobant les respostes per tal de posar-les després en comú i arribar a unes conclusions.

De cara als àlbums que es lliuren a les famílies a final de trimestre o de curs, és positiu mostrar tot el procés d'aprenentatge. D'entrada, es pot fer el dibuix d'un ruc, i els mestres hauríeu de fer un petit resum dels coneixements previs que han compartit els nens i nenes, així com de les preguntes que s'han fet. S'hi pot també incloure fotografies que es facin durant la sortida i, finalment, els mestres hauríeu de redactar les conclusions i respostes a les preguntes prèvies per tal de concloure el projecte.

A continuació, us presentem unes fitxes possibles, molt elementals, que evidentment podeu utilitzar segons el vostre criteri, modificar, etc.

FUIVES
CENTRE MUNDIAL DEL RUC CATALÀ

COM T'IMAGINES EL RUC CATALÀ? DIBUIXA'L.

FUIVES
CENTRE MUNDIAL DEL RUC CATALÀ

ESCRIU LA INFORMACIÓ BÀSICA SOBRE EL RUC

(només a P5)

EL RUC BEU LLET DE LA MARE. ÉS UN ANIMAL _____

EL RUC NO MENJA CARN, SINÓ NOMÉS HERBES. ÉS _____

COM ÉS EL RUC CATALÀ, ALT O BAIX? _____

PESA MOLT O PESA POC, EL RUC CATALÀ? _____

COM TÉ LES ORELLES, LLARGUES O CURTES? _____

COM TÉ EL VOLTANT DELS ULLS, NEGRE O BLANC? _____

COM TÉ LES DENTS, GRANS O PETITES? _____

POT PORTAR MOLT PES O POC PES A L'ESQUENA? _____

COM ES DIU LA MASIA ON VIUEN ELS RUCS QUE HEM CONEGUT? _____

FUIVES
CENTRE MUNDIAL DEL RUC-CATALÀ

DIBUIXA, DE NOU, EL RUC CATALÀ DESPRÉS D'HAVER-LO VIST A FUIVES

FUIVES
CENTRE MUNDIAL DEL RUC CATALÀ

DIBUIXA EL QUE MÉS T'HA AGRADAT DE L'EXCURSIÓ

FUIVES
CENTRE MUNDIAL DEL RUC CATALÀ

QUÈ HAS VIST A FUIVES?

ESCRIU 4 COSES QUE T'HAGIN AGRADAT MOLT.

HE VIST _____

EL DIBUIX DEL NOSTRE RUQUET EL VA FER UN ARTISTA RECONEGUT DE LA CIUTAT DE BERGA,
EL SENYOR JOSEP MARIA DE MARTÍN I GASSÓ.
ERA PINTOR, DIBUIXANT, POETA I ESCRIPTOR.

POTS PINTAR-LO AL TEU GUST I
VEURÀS QUE XULO QUE QUEDA!

Un moliner tenia un ase que durant molts anys havia portat sacs de gra, però ja començava a perdre les seves forces. La pobra bèstia va comprendre que el seu amo s'enfadava perquè ja no era fort, i es va estimar més fugir. Quan l'ase anava en direcció a Bremen, amb la intenció de fer de músic, es va trobar un gos ajagut a la vora de la carretera, que es lamentava:

Per què grinyoles així? — va preguntar l'ase al gos.

Ah! — va respondre el gos — **perquè sóc vell. Ja no puc caçar i el meu amo ja no em vol. He fugit, però, ¿com em guanyaré la vida, ara?**

Jo — va dir l'ase— **me'n vaig a Bremen per fer de músic; vine amb mi. Jo tocaré el violí i tu, el timbal.**

El gos va estar encantat amb aquesta proposta i els dos nous amics es van posar a caminar. Molt aviat, van trobar un gat que tenia un aspecte trist, trist com un dia de pluja.

Què et passa, amic gat? — va preguntar l'ase.

Ai, creieu-me — va sospirar el gat — **no tinc pas ganes de riure! M'estic fent vell, tinc les dents gastades i passo més temps dormint al costat d'una estufa que atrapant ratolins. La meva mestressa m'ha fet fora, i ara no sé on anar.**

Vine a Bremen amb nosaltres — van proposar l'ase i el gos — **seràs músic.**

El gat va acceptar d'acompanyar-los. Al cap d'una estona, els tres fugitius van passar pel davant d'una granja. Un gall cantava amb totes les seves forces, enfilat damunt d'una porta.

Què et passa, que crides així?, va preguntar l'ase.

Demà és diumenge — va explicar el gall — **i em sembla que la grangera se'm vol menjar!**

Doncs vine amb nosaltres — va dir-li l'ase — **tens una veu bonica, podràs fer música.**

El gall va acceptar el consell i tots quatre se'n van anar cap a la ciutat de Bremen. Al capvespre, com que travessaven un bosc, van decidir passar-hi la nit. L'ase i el gos es van posar a dormir al peu d'un arbre immens, el gat va saltar sobre una branca i el gall es va posar a dalt de tot. Des d'allà dalt, el gall va veure brillar una llumeta a la llunyania. Va cridar els seus amics i els va dir que hi devia haver una casa cap a aquell costat, perquè hi veia llum. L'ase va dir: **llevem-nos i anem-hi. Això no és massa comfortable.** El gos va pensar que uns quants ossos amb una mica de carn al voltant serien benvinguts. Tots van anar cap a la llum, que creixia a mesura que s'hi acostaven. Finalment, van arribar a la casa, on resulta que hi vivien uns lladres. L'ase va mirar per la finestra.

Què veus? — va preguntar el gall.

Que què veig? — va contestar l'ase — **una taula ben parada i tot de gent que s'està atipant. Són lladres.**

Una casa com aquesta, necessitem! — va exclamar el gall.

I tant! — va sospirar l'ase — **però què hem de fer?**

Els quatre amics van discutir, buscant una manera de fer fugir els lladres. Finalment, van tenir una idea: l'ase va repenjar les potes del davant damunt l'ampit de la finestra, el gos va saltar damunt la seva esquena, el gat es va enfil·lar sobre l'esquena del gos i el gall es va posar damunt el cap del gat.

Llavors, instal·lats d'aquesta manera, van començar a fer música.

I aaa, i aaa!, bramava l'ase.

Bub bub bub!, bordava el gos.

Mèu mèu mèu!, miolava el gat.

Quiquiriquí!, cantà el gall.

Els lladres es van quedar esgarriats d'aquell xivarri. Convençuts que sentien un fantasma o un monstre, van marxar corrents cap al bosc. Els quatre músics es van instal·lar al seu lloc i van menjar. Després, un cop recuperats, van apagar les espelmes i cadascú es va instal·lar còmodament per passar la nit: l'ase se'n va anar a dormir a l'estable, damunt la palla; el gos, al costat de la porta; el gat, a la llar de foc; mentre que el gall es posava al galliner. Com que estaven cansats del viatge, es van adormir de seguida. Els lladres no havien anat gaire lluny. Amagats al bosc, van veure que la llum s'apagava. Tot semblava tranquil. Llavors el seu cap els va dir: **no hauríem hagut de deixar-nos fer fora de casa d'aquesta manera. Tu —** va dir a un dels seus homes — **vés a veure qui ens ha pres el lloc.**

El lladre es va acostar silenciosament a la casa i va entrar a la cuina; com que era fosc, va voler encendre una espelma, va agafar un branquilló de la llar de foc i el va acostar a les brases: però no eren les brases, eren els ulls del gat, que brillaven a la nit! Al gat no li va fer gràcia la broma. Va començar a bufar: **fffff! fffff!**, i, amb les ungles sortides, va saltar a la cara del lladre. L'home es volia escapar per la porta del darrere. El gos, que dormia allà, li va saltar al damunt i li va mossegar les cames. L'home es va escapar per l'estable, però quan passava a prop del munt de palla, paf!, l'ase li va engaltar una guitza terrible al cul. Llavors el gall, que s'havia despertat amb tot aquell terrabastall, va cridar des de dalt del seu barrot: **quiquiriquí, quiquiriquí!**

El lladre va fugir cames ajudeu-me cap al bosc i es va refugiar al costat dels seus companys. Llavors els va dir:

A la cuina hi ha una bruixa esgarriada. M'ha escopit a la cara i m'ha esgarriat amb les seves ungles punxegudes. Darrere la porta, hi ha un home amb un ganivet, m'ha punxat a les cames. A l'estable, hi ha un monstre negre que m'ha clavat un cop de martell. I a la teulada hi ha un jutge que ha començat a cridar: "Condemneu aquest d'aquííí!"

Fugim, fugim! — van cridar tots els lladres, esgarriats.

Mai més no hi van tornar. Els quatre amics van deixar córrer allò de ser músics. Hi estaven tan bé en aquella caseta, que s'hi van quedar i hi van viure en pau.

En aquest conte, quatre animals es fan amics i s'ajuden. Tenir amics és molt bonic, i quan ens ajudem, les coses ens surten més bé i estem més contents.

UNS RECORDS DE FUIVES...

**ESPEREM
QUE US
HAGI AGRADAT!!!**

FUIVES
CENTRE MUNDIAL DEL RUC CATALÀ

✉ fuives@fuives.com

www.fuives.com

☎ 646 492 310

